

Bréfa– og málasafn 1957, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Alþingismaður – Ritstjóri – Bréf – Arnþór Þór Þórólfsson – Gunnar Bjarnason – Gurli Urbans – Hans Ragnar til Ólafs Jónssonar – Páll V.G. Kolka – Ólafur Jónsson – Um gjaldeyrisstöðuna 14. ágúst – Grein úr Möre Sunnmöre, 20. júní 1957

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmalamaðurinn

Askja 2-23, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

18/12, 1957

Hr. héraðslæknir

Fáll Kolka

Blönduósi

Kæri flokksbróðir!

Ég þakka bréf þitt dags. 7. des. s.l. Ástæðan til þess að birting greina þinna seinkaði er einungis sú, hversu mikið efni berst að og þrengslin eru því mikil. Að svo vöxnu máli þótti hent-
ara að dreifa greinum þínum yfir nokkuð bil, ekki sist vegna þess
að við vitum, það þær eru lesnar fremur en flest annað í blaðinu.

Ég vona, að með þessu sé miskilningur þinn úr sögunni og
mátt þú vera þess fullviss, að ritstjórn blaðsins er sammála um,
að fáir skrifi læsilegar í blaðið en þú.

Með bestu óskum þér og fjölskyldu þinni til handa, þ.á.m.
um gleðileg jól.

þinn einlægur,

Blönduósi 7. dec. 1957

Kæri flokksbróðir:

Eg sendi fyrir nokkru síðan Mbl. tvær smágreinir, sem hvorug hefur komið enn, hvort sem þeim hefur verið hent í ruslakörfuna eða ekki, en væri svö, þá kynni eg betur við, að mér ^{væri} tilkynnt það. Þær voru utanáskrif aðar til ritstjórnar, svo að eg veit ekki, hver hefur tekið á móti þeim og ráðið niðurlögum þeirra. Önnur var leiðrétting á missögn um þann stað, sem stytta Jónasar Hallgrímssonar stóð á, áður en hún var flutt, en það var ekki fyrir framan Gimli, eins og stóð í Mbl., heldur fyrir framan hús Guðm. frænda míns landlæknis, og drap eg í sambandi við þessa leiðréttingu lítilsháttar á sögu þessa gamla og merkilega húss, sem var byggt fyrir 130 árum af Stefáni Gunnlaugssyni bæjarfógeta, þeim ágæta manni.

Hin greinin var innlegg í orðaskipti milli bréfitara Velvakanda og S.A.M. og lýsti eg mig ósammála S.A.M. viðvíkjandi lögmálum íslenzkrar ljóðlistar, enda hef eg talið Mbl. það víðsýnt, að það gæti birt öndverðar skoðanir á listranum efnum við þær, sem einhverjir af blaðamönnum þess kunna að hafa.

Það hefur oft komið fyrir mig, að menn, sem eg hitti í fyrsta skipti á æfinni, segjast lesa allt, sem eg skrifa í blöð, og það þó andstæðingar í stjórnámálum séu. Að vísu er eg ekki það barn að gangast mjög upp við slíkt, en þó held eg, að þeir séu tiltölulega fáir, sem hlaupa alveg yfir greinar með mínu nafni. Það getur því ekki haft mjög skemmandi áhrif á ~~þetta nafn~~ nafn og rykti Mbl. að taka stuttar aths. frá mér, enda þarf eg ekki að kvarta um, að mér hafi verið úthýst þar fram að þessu. Hitt veit eg, að þetta er orðið svo stórt fyrirtæki, að margir véla um og því leyfi eg mér að snúa mér beint til þín, því að eg skal alveg setta mig við þinn úrskurð um, hvað sé tekið eftir mig og hvað ekki, en eg kann ekki við, að einhverjar undirteyllur afgreiða mig í ruslakörfuna án þess að láta svo

lítið að senda mér a.m.k. greinarnar aftur, enda gæti eg látið frúmerki fylgja, ef eg teldi þess þörf.

Jaja, eg orðlengi þetta ekki frekar og vona, að þú misvirðir ekki við mig bréf þetta. Eg óska þér og heimili þínu gleðilegra jóla og sjálfum þér bezta gengis um leið og eg þakka þér ~~augnir~~ dugmikla og drengilega baráttu þína í þarfir lands og þjóðar. Verði sú barátta sigur-
sal.

Þínu inngangur

Þú 1940

D. V. G. Kolka

Blönduósi 16. nóv. 1958

Herra

alþingismaður Bjarni Benediktsson,

Morgunblaðið.

Kæri flokksbróðir:

Eg sendi þér afmælisgrein um Jón á Akri, en hef hana stutta, því að eg þykist vita, að þú eða aðrir þingbraður hans munir skrifa rækilega um hann sem alþingismann. Hins vegar má ekki minna vera en að einhver rödd um hann heyrir frá kjósendum hans og kom okkur Ísberg saman um, að eg skyldi láta hana í té.

Við atlum að halda Jóni veizlu hér á afmælisdaginn hans og höfum helzt áhyggjur af því, að of mannmargt verði, svo að út úr flói húsinu. Öllum er gefinn kostur á að vera með, en eg býst við fáum framsóknarmönnum, því að þeir eru alltaf sömu hundingjarnir. Eg mun senda þér svolítinn fréttapistil um það hóf að því afstöðnu. Héðan er ekkert að fréttu nema hlýðni. Tún eru ennþá græn.

Með kærri kveðju

Þín
D. V. G. Kolka

Reyðarfirði 22.nóv 1957.

Kæri flokksbróðir !

Það er sönn ánægja mín, að geta fullvissað þig um, að fylgi okkar hér eystra fer vaxandi, og tel ég það mjög athyglisvert m.a. vegna þess, hversu fáa, ég vil segja ráðamenn í opinberum stöðum við eigum hér, sem veita atvinnu, eða sem styðja vilja þá menn, sem treysta á einstaklingsframtakið og vilja áfram á þeirri braut. Eg vil segja gerast brautreiðjendur hér eystra á sviði athafna.

Mér finnst sannarlega vera tími til komin, að foristumenn Sjálfstæðisfl. geri það upp við sig, hvort þeir hugsi sér, að gefast hreinlega upp hér á Austurlandi eða ekki. Má vera að þetta sé full mikið sagt, en reynsla þeirra manna, sem barist hafa með odd og egg fyrir því, hver í sinni sveit að afla flokknum fylgis og halda því saman. Þótt vitað sé, að slík vinna hefur eflaust verið unnin af fúsum vilja, hafa viðkomandi menn oft á tíðum sýnt frábært afrik t.d. með því að fórna góðri atvinnu skoðunnar sinnar vegna. Eg tel, að það beri vissulega að taka meira tillit til þessara manna, en hefur verið gert, og veita þeim betri fyrirgreiðslu, en gert hefur verið. Það er mála sannast, að því betri fyrirgreiðslu sem menn fá, því meiri árangurs má vanta. Með öðrum orðum, það verður að gera eitthvað fyrir fólkið hér austurfrá, ef sá árangur á að nást, sem að er stefnt.

Það er vissulega athyglisvert að Sjálfstæðismenn í heilum landsfjórðungi skuli engan fulltrúa eiga á Alþingi. Margt má um þetta segja, en það er ekki ætlun mín, að ræða þetta frekar í þetta sinn. Ég vil því breyta lítt um efni, og skíra þér frá aðstöðu minni hér á Reyðarfirði í aðal atriðum, því eg tel mér það skilt, í sambandi við það, sem eg mun síðar nefna í þessu bréfi.

Ég hef rekið hér verzlun í hart nær þrjú ár, við mjög erfið skilyrði t.d. varð eg að taka rúmlega 1/3 af íbúðarhúsi mínu undir verzlunina, og er nú svo komið, að við það get eg ekki unað lengur, ásamt því, sem ég þarfnast þess húsnæðis svo mjög nú. Þegar í fyrstu, gerði ég mér grein fyrir, að slíkt gat ekki orðið til frambúðar, og því, tryggði ég mér lóð undir verzlunarhús, sem er nú sú bezta, sem völ er á hér. Eg er ákveðin í því að byrja framkvæmdir í vor, en áður vil ég benda

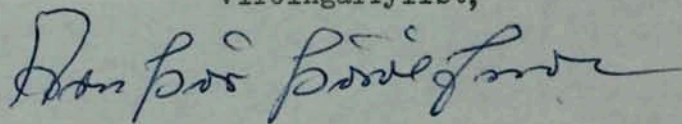
ráðamönnum Sjálfstæðisflokksins á þá staðreynd, og sem þegar er fengin nokkur reynsla á, en það er ef ég mætti nefna það Sjálfstæðis Kaupfélag, slíkt og rekið er á Helli, og sem nú er í uppsiglingu á Hvammstanga og víðar. Ég er sannfærður um, að slíkt á framtíð fyrir sér og að því marki ber okkur að stefna, og því legg ég áherzlu á, að möguleikar á slíku félagi verði athugaðir hér, þegar í stað.

Öllum mun ljóst, um þá yfirburði sem Reyðarfjörður hefur yfir aðra staði hér á Austurlandi fyrir slíkan rekstur.

Með tilliti til þessa, tel ég mér skylt, að leita álits ykkar á þessu, áður en ég byrja framkvæmdir, þar sem slíkt kynni að brjóta í bága við þá árangurs - ríkustu leið, sem ég tel að stefna beri að. Að endingu vil ég fullvissa ykkur um, að við vinnum sífellt að eflingu flokks okkar hér á Austurlandi í þeirri trú, að árangur okkar verði ekki framfarlitisvirtur svo gjörsamlega, sem margra ára reynsla ber með sér.

Með bestu kveðju,

Virðingarfyllst,

12/6, 1957.

Hr. Snæbjörn Jónsson
Geldal.

Háttvirtu herra!

Ég bið mjög afsökunar á því, að grein yðar hafði lagst til hliðar hjá mér, ásamt eftirfarandi bréfi, sem ég hafði samið í vor og hélt ég hefði þá sent.

Ég las greinina og þar sem mér virðist samanburðurinn við sjávarútveginn hvíla á nokkrum misskilningi, fékk ég fulltrúa frá Fiskifélaginu til að lesa hana yfir og lét hann mér eftirfarandi at-
hugasemdir í té:

"Greinarhöfundur heldur því fram, að sjávarútvegurinn sé rekinn "einvörðungu á hlutafélagsgrundvelli". Þetta er ekki réttthvað vélbáta snertir, stærstur hluti þeirra er í eigu einstaklinga eða sameignarfélaga. Um togara og vinnslustöðvar (einkum hraðfrystihús) gegnir öðru máli, enda um margfalt fjármagn að ræða borið saman við vélbát af meðal-
stærð, sem kostar nú 1-1 1/2 milljón króna, eða gott bú, sem vart mun metið til öllu herra verðs.

Af ofansögðu leiðir, að sú staðhæfing Snæbjarnar er einnig röng, að eigendur báta taki almennt kaup sitt, sem forstjórar hlutafélaga, er stofnsett hefur verið um bátinn. Slíkt á sér að sjálfsögðu stað, en í fáum tilfellum mun einn vélbátur standa undir kaupgreiðslum til forstjóra sem enga aðra atvinnu hefur. Í rekstursáætlunum (fyrir vélbáta) stofnana þeirra, sem starfa að þessum málum í þágu sjávarútvegsins, mun láta nærri

að reiknað sé með 2% aflaánvirðis (til fiskkaupanda) í skrifstofukostnað.

Í flestum tilfellum tekur bátseigandi kaup sitt sem hlutamaður við bátinn".

Ég tel rétt að endurskoða greinina í þessu ljósi og senda hana því aftur. Að endurskoðun lokinni hefi ég ekkert á móti birtingu, en svo verður um að búa, að megin röksemdirnar standist.

Endant. afsk. á vegum að birta og: endursk!

Með bestu kveðjum,

Gunnar Bjarnason

kennari

Ráðunautur Bfl. Ísl. í Hrossarækt

Hoanneyri, 22/3, 1957.

Herra ritstj. Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

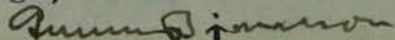
Góði vinur.

Mér þætti vænt um, ef þú hlustaðir á erindi, sem flutt verður fyrir mig í bændavíkunni, ég held nú á miðvikudaginn. Ég kalla það "Óttubanka æskumannsins", og skýrir nafnið sig sjálft í erindinu.

Ég er í erindi þessu að reyna að höggva á eins konar "Gordons-hnút", sem mér finnst landbúnaðarmálin vera í í heild. Ég veit, að erindið mun vekja feikna athygli, og sennilega deilur. Þær deilur gætu fengið pólitískan svip. Nú er ég þeirrar skoðunar, að í erindi þessu komi fram þær grundvallarskoðanir ~~xxxxxxxx~~ í landbúnaðarmálum, sem mikill meiri hluti Sjálfstæðismanna er samþykkr, þó að undanskildum "ortódoxum agörum", eins og t. d. Eiveini á Egilsst. og Kristni á Mosfelli.

Mér hefur í vaxandi mæli fundizt, að málefni landb. veru að komast í þjóðháskalegan hnút, og ég lét flytja þetta erindi m. a. til að gefa okkur Sjálfstæðismönnum möguleika til að taka upp forystu með nýrri stefnu í landbúnaðarmálum. Það þarf aðeins að halda rétt á málinu. Ef þessu erindi mánu verður mjög illa tekið, þá létur flokkurinn það afskiptalaust, en mig langar til að þið athugið, hvernig það verkar og hvort ekki er hægt og rétt að þoka málunum inn á þessar brautir. Ég er viss um, að þessar skoðanir eiga sérstaklega fylgi að fagna meðal bæjarmanna, einnig vinstri manna í bæjunum.

Þú munt komast að raun um, að það stappar nærri fífldirfsku, hvernig ég sem erindið og hvaða skoðanir ég set þar fram, en það er eins og ég hafi ekki komizt hjá að setja þessar skoðanir fram, hef verið hundeltur í 2 ár með þessa röksemdafærslu. Þetta hefur búið um sig í mér, eins og mein.

Við sjáum svo, hvert þetta stefnir. Kannske fer þetta alveg fram hjá fólki, en ef við teljum það heppilegt, má láta endurtaka erindið á betri tíma. Blessaður. Þinn einl.

ELECTRIC LTD.

COMMISSIONS AGENCY & WHOLESALE STOCKS OF EVERYTHING ELECTRICAL

Cable Address:
ELECTRIC, REYKJAVÍK

P. O. BOX 975 280
6. TÚNGATA, REYKJAVÍK
ICELAND

YOUR REF.

OUR REF. ÓJ/AT 21/1 1957.

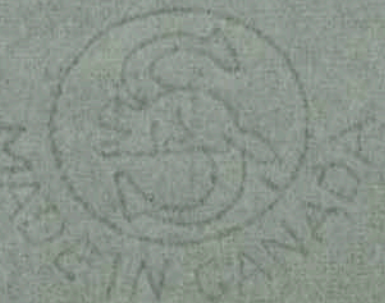
Herra fyrrv. ráðherra
Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

Hjálagt leyfi ég mér að senda yður, sem einkamál, afrit af einkabréfi, er mér barst í dag frá Hans R. Þórðarsyni, sem nú er staddur í New York.

Virðingarfyllst,

Ólafur Jónsson
ÓLAFUR JÓNSSON.

Krypton Extra Strong

New York 14/1 1957.

AFRIT

Kæri Ólafur minn:

Síðan ég skrifaði þér síðast hefur þetta skeð. Steingrímur og Eiríkur fóru til Washington á sunnudaginn, en ég varð hér eftir. Á þriðjudaginn kom Mr. Thorn að máli við mig um að fara til Washington, því G.E. mennirnir þar kvörtuðu undan því að erfitt væri að ná sambandi við Steingrím og Eirík. Ég hringdi því í Steingrím og mælti mér mót við hann daginn eftir. Steingrímur hafði skömmu eftir komu sína hingað skrifað Mr. Vice-President E.H. Sheahan vinar bréf og tilkynnt honum komu sína og erindi. Mr. Sheahan var þá á ferðalagi, en fékk bréfið á þriðjudaginn. Hann hringdi þá í Steingrím og bauð honum í lunch á fimmtudaginn. Kunningsskapur þeirra Mr. Sheahans og Steingríms byggist á því að Mr. Sheahan hjálpaði Steingrími á stríðsárunum með að ná í allan búnað til stækkunar á Ljósafoss stöðinni. Þessu hefur Steingrímur oft lýst af miklum fjálgleik og hrifningu.

Í þessum lunch í Washington voru mættir auk okkar St. og E. Briem þeir Mr. Sheahan, Mr. Warneke, Mr. Thorn og Mr. Fridell.

Eftir lunchinn fórum við allir upp á skrifstofur G.E., að undanteknum Steingrími og Mr. Sheahan, sem sátu eftir. Um hvað þeim hefur farið á milli hefi ég fengið upplýsingar á þennan hátt. Við Eiríkur, Mr. Thorn og Mr. Fridell fórum af skrifstofum G.E. upp á hótél til mín og höfðum setið þar skamma stund, þegar Eiríkur hringdi til Steingríms út af stefnumóti, sem þeir áttu þá um eftirmiðdaginn. Eiríkur fór því til Steingríms, en Mr. Sheahan kom til okkar. Hann skýrði frá því, að Steingrímur hefði óskað eftir því að fá bréf frá G.E., þar sem boðnar væru allar vélar og tæki á "lump sum" verði \$1.658.000.-, sem er \$5.000.- undir því verði sem W. býður með 12% hækkuninni. Hann sagði einnig að hann myndi leggja til að kaupin væru gerð við G.E. Hann sjálfur og ég værum sjálfstæðismenn. Vilhjálmur Þór framsóknarmaður og Sambands, en E. Briem hlutlaus. Vilhjálmur myndi kjósa líka að kaupin yrðu gerð við G.E., vegna þess að hann væri hræddur við "kítik", sem landsbankastjóri heima á Íslandi vegna afskifta sinna áður og nú af W., og Eiríkur því sitja hjá. Það var því á allan hátt orðið við ósk Steingríms.

Hinar ýmsu G.E. verksmiðjur voru hringdar upp og pínar niður í verði. Hafði ég gaman að því. Endirinn varð því sá að hjálagað bréf var skrifað samkvæmt ósk Steingríms. Annað afritið fyrir þig, en hitt fyrir borgarstjóra. Eins og í upphafi bréfsins getur er vitnað í samtalið. Steingrímur hafði líka talað um að fá þetta tilboð fyrir kh. 10 næsta morgun vegna þess að Exim bankinn ræki á eftir að fá að vita hvar vélar og tæki yrðu keypt. Næsta morgun komu þeir Mr. Thorn og Mr. Fridell til mín á hótelið eftir að þeir höfðu afhent St. bréfið. Ég hringdi þá í St. og spurði hann um bréfið og hvernig hann tæki því. Þá kom strax frá honum að það mætti álíta þetta sem undirboð. Mér kom þetta á óvart af framan greindu. Sleit talinu en við náðum í Sheahan og létum hann tala við Steingrím. Í því símtali taldi Steingrímur bréfið gott og í samræmi við þeirra viðtal. Ég er aldeilis undrandi yfir þessu viðhorfi Steingríms, því hann á kost á því að njóta stuðnings G.E., sem er stórveldi hér í landi, en hann hafnar því. Eiríkur sagði mér síðan frá þeim fundi, þar sem ákveðið var að velja W. Komst hann þannig að orði að St. hefði strax lagt málið fyrir á þann hátt að hér væri um undirboð G.E. að ræða og Vilhjálmur væri harður businessmaður. Aldrei kvaðst hann Eafa orðið var við það að V. óskaði þess að kaupin yrðu gerð hjá G.E.

Ég hefi átt tal um þetta mál við Hannes Kjartansson og Thor Thors. Sendi ég þér í gærkvöldi símskeyti út af viðræðu okkar Thor. Hannes er alveg steinhissa á því að St. skuli ekki vilja taka G.E., generatorana, því eins og raunar er rétt er bókstaflega nú verið að gefa W. 90 þúsundir dala, og ef W. neitar að skifta pöntuninni, þá er hægt að taka boði G.E. í allt, sem er líka á lægsta verði samanlagt. Okkar skoðun er sú að W. eigi ekki að stjórna aðgerðum Íslendinga og allra sízt í svona máli.

Taktu afrit af þessu bréfi og símskeytum mínum, sendu Gunnari afritin með kveðju minni. Berðu kveðju mína til Bjarna Benediktssonar og Tómasar Jónssonar. Ég treysti þeim til að hamla á móti SÍS frekjunni og óskammfeilninni, sem hér er á ferð. Sýndu þeim BB og TJ þetta bréf.

Hjartkærar kveðjur til allra.

Pinn einlægur

HANS RAGNAR.

Ég vil aðeins bæta þessu við þú. Á meðan bréf Shehans var til umræðu og áður en þar var skrifað töluðu G.E.-mennirnir um að óska eftir letter of intent. Ég sagði þeim að St. gæti að svo stöddu ekki gefið það, en hann samþykkti kaupin þá væru hans orð full gild fyrir mig og þá væntanlega láka. Var því samþykkt að hans "word of honour" væri gott og blessað.

þinn sami

H. R.

POHJOLA-NORDEN R.Y.
R.F.

~~Föreningskontor~~ Sandvikskajen 15
Helsinki - Helsingfors
Postsiirtotili: 7149
Postgirokonto:
Puh 38767, 34468 Tel.

Helsinki 16. 2. 1957
Helsingfors

F.d. Minister Bjarne Benediktsson
Hot. Klaus Kurki
Helsingfors

Föreningen Pohjola-Norden i Helsingfors r.f:s styrelse
betygar sin stora tacksamhet för Eder medverkan vid
vår nordiska afton i Universitetets solennitetssal
onsdagen den 20 februari kl. 19.00.

Vi har äran inbjuda Eder till supé å restaurang Vaakuna
omedelbart efter programmet.

Högaktningsfullt

FÖRENINGEN POHJOLA-NORDEN I HELSINGFORS

Gurli Urbans
Gurli Urbans

Sekreterare

3/9, 1957.

Gjaldeyriseftirlit

Landsbankans.

Vegna fyrirspurnar yðar um notkun gjaldeyrisleyfis í dollurum á árinu 1955, vil ég einungis staðfesta það, sem ég hefi þegar sagt munnlega, að leyfi þetta var notað svo sem til stóð, þegar það var fengið. En því miður hefi ég nú svo löngu síðar enga innkaupareikninga eða annað slíkt til að sanna nákvæmlega, hvernig það var notað.

Virðingarfyllt,

Um gjaldþyrso að láðama 14/8 '57.

1. Tjúni mánaði er af hálfu Seðlabankans setti úti gjaldþyrsoáskilninga, að þáttur sem fyrirsjáanlegur sé algeri skortur; fyrir þessum gjaldþyrso (eðki þáfnukeypsis-gjaldþyrso) verði að taka til sérstakra úrræða; samvinna milli banka-anna.

2. Tjúni er skipað nefnd með fulltrúum frá banka-anna, ríkissjóðnum, umflutningsskrifstofu til að setja "Skörunummas-reglur" fyrir fjálsan

Þessi er ráðgjörður umhúll sam-
dráttur á E. leyfum (er þar í
er skýpalegja o.þ.l.)

gvaldeyni, fyrst um ²
sinu í ágúst og
september. Þó að
abridin eru samræm-
ing eftirfarandi þarfa:

a) Timpl. á hátallurum
- vösum fyrir útlendur-
ingssjöt - og
kíkissjöt.

b) Timpl. á hrálfurum
- vegna ísnatavna

c) Ammenar þarfis.

3. Þegar upfurdin skilast álit.
Þ. 31. júlí s.l. - segir um á.
í alitsgjöð heimar.

13
" Gjaldeyrisástandið er um
betta en í fyrra um
sama leyti. Árin 30.
júní s. l. áttu bankarnir
13 millj. kr. minni fjálsan
gjaldlypi en á sama
tíma í fyrra, og ábyrgðar
Skuldbindingar bankanna
voru einnig 47 millj. kr.
hærr, en þá eru meðaldrá
gjensæ ábyrgðis, sem ekkri
homa til greiðslu næstu
mánuði (veidsholl áður).

Birgðir útfleðningu-
afurða voru 30. júní
s. l. um 100 millj. kr.
minni en 30. júní 1956 og
er þú leður af.

útflytningu; fyrir frásan¹⁴
gvaldegi, áðllatar
miklu miini en í
fyra. Eurfennur
verda þýttur frá vör-
arliðum á vöskur
kveim man vöskum
miklu miini en á
sama tíma í fyra.
Eurfur áðllatar
20 millj. kr., en vörn
í ágúst - september
1956 52 millj. kr."

15
4) Samanburður á gæðeynis-
aðstæðum i júlí lair
1956 og 1957 er þessi,
eftir skýrslum Landsb.::

a) Skuld 57.7 millj. Mkr.
i fjórðungi gæðeynis
1957 en 1956.

b) Ef tekur eru alla skuldir
og skuldbindingar, þ. e.
reiknat með ábyrgðum
og áörum greiðsluskuldbindingum er aðstætan

74.7 millj. Mkr. Mkr. en
i júlí lair i fyrra (en þá þá
má draga ca 7 millj. vegna Sogs og P. 480
til að fá réttan samanburð.)

5) Laus er til aðr. 65 mill.
kr. dallas lán, sem
leifi var um áramótin.
Sjóustu - en á þess
vori þessum luga komið
í þrot. (Lán er eitthvát,
e. l. v. 20-30 millj.
árokab af þv. gjald-
lyristámi, en þá talu
hefi ég ekki)

fikken til og
kneset.

lovande start.

ken til og frå Berk-
1. juni. Trafikken
rande start. Ferjene
1.—18. juni 68 bilar
sjerar. Dette provar
rong for ferjekai på
in må rekna med at
kar etter kvart som
tre kjend og innar-
idvegen vert forbet-

te tida Berknesruta
ang har det vore
millom Leikong og
millom Lauvstad og
det provar atter kor
erkneset ligg til, —
sfjorden og Ørsta-
or stort distrikt bå-
ndet og på øyane
gjet på Berkneset
ein ting til: trafike-
te rasjonalisert ved
elægjet, meddi ein
etre ut ferjekapasi-

krinsmøte.

frå 1. side).
sen, tala for N.K.S.
på det veldige ar-
rganisasjonen har
åra sidan han var
la dei som fyrst tok
og dei som har bo-
gjenom åra. Vilde
k og helsing frå
l hovudorganisasjo-
tvsendingen Gun-
zæg, hovudstyre-
orm. i Sør-Trønde-
singa vidare.

andtzæg sa det var
or henne å taka
ord til hovudor-
Her i denne vak-
heile fylket, har
botn for sanitets-
ge foreningar har
og den eine store
te løyst etter den

Volda tok mot islendingane på verdig og vakker måte.

Den islandske gjesteferda «I Egil Skallagrimssons fotefar» byrja i Bergen torsdag, og islendingane og vertskapa har seinare hatt ei strålende minnerik vike med framifrå program i Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane fylke.

I går kveld kom islendingane til vårt fylke, og starten her i Volda til ferda gjennom Sunnmøre var like strålende og minnerik. Fylkesm. Oksvik vart ikkje med på mottakinga her slik som planen var, avdi han ikkje kjende seg heilt frisk, og difor vart det ordførar Longva som både på fylket og Volda kommune sine vegne helsa islendingane velkomne ved fylkesgrensa i Stigedalen. Det drog ut før gjestene kom. Seks medl. av den kommunale mottakingsnemnda, ordf. Longva, Oline Vassbøtn Drabløs, dr. Natvik, kjøpm. Rønnestad, rektor Ryste, tidl. rektor Riste, og dessutan kontorsjef Heltne, sekr. i Sunnmøre fril. Ungdoms-samlag, Ivar Grøvik og journalist Peder M. Strand møtte ved fylkesgrensa. — Bjørkedalingane hadde sett opp ein port av bjørk med to norske flagg på toppen, og med helsinga «Velkomen til Møre og Romsdal» og nokre flinke og gilde smågutar og smågjenter, som var tilstades ved mottakinga, hadde pynta porten med småflagg. Og desse småflagga og borna gjorde eit sterkt inntrykk på alle. Islendingane gav tydeleg fråsegner om det. — Småflagga hadde blakra her og der langs reiseruta lenger sør, og sume stader hadde borna måla islandske papirflagg, opplyste sosialminister Valdimarsson ved middagen seinare på kvelden. Og ein annan islending bad oss nemna i takksemnd smågjentene som stod med flagg nede ved Bjørkedalen, og småflagga utanfor Straumsbrua. Elles blakra det norske flagget på stongene

Etter nokre takkeord frå islandsk side vart gjestene køyrde til herbyrga sine, og fyrst kl. 10 samlast dei til middagen på Volda Lærarskule. Gjестene, Volda formannskap og mottakingsnemnda med damer, og repr. for pressa, i alt 50—60 personar, sat til bords, — kring eit bord som var ordna og pynta med sikker smak.

Rektor Kårstad var både trygg og veltalende som toastmaster, eller som han sjølv sa, kjøke-meister. Han sa det var ei stor ære å ynskje dei høgvyrde islandske frendane velkomne til bords, til denne kommunale middagen, og at det var ei ærefull oppgave for Volda Lærarskule å stå fyre tilskipinga. — Ein trio sytte for musikken under måltidet.

Etter gjøkavsteika greip overlærer Olafur Hansson, Reykjavik, ordet, og sa m. a.: Vi har havt nokre herlege dagar, i strålende ver, og med varmt gjestevenskap. Vi kjenner alle at vi er komne til vener. Eg har vore i Noreg før, og eg vart glad i folket og landet, og gleda vart dubbel sterk då Noreg atter vart fritt etter okkupasjonen. Vi er takksame for denne ferda, og eg vil ved dette høvet takka ambassadør Andersen-Rysst for alt han har gjort ved fyrebuinga til ferda. — Ferda har vore som ein symfoni, som varer i kveld og som sikkert varer til ferda er slutt. Tusen takk. Han slutta med å få landsmennene sine med på eit trifaldig hurra for vertskapet.

Etterpå gav ordf. Longva eit klårt og greidd oversyn om Volda — fyrst attende gjennom historia, og deretter om den kulturelle voksteren i bygda, og ei utgrei- ding om dei 3 høgare skulane her. Han nemnde vidare kyrkja, Samfunnshuset o.s.v., og arbeidslivet, og viste elles til det heftet, i tekst og bilete, som kommuna har gjeve ut nett i desse dagar, og som islendingane fekk utlevert på bilturen frå Stigedalen.

Olav Riste heldt eit lenger kåseri, ei blanding av alvor og skjemt. Han drog fram ymse historiske fakta, og nemnde ei rekkje sitat frå norrøn litteratur og han slutta med eit vakkert ynskje om eit æveleg liv for gamle Isafold.

far vidare her. Tal-
et for det vidare
et i Møre og Roms-
bad utsendingane
sing heim til kvar
nig sanitetskvinne.
krinsstyret (frå
tala for pressa
full studnad i ar-
Deretter vart ordet

M. Dahl helsa frå
ne og vilde bera
til kvinnene for
dei har teke opp.
i kommunene utan
gjort, spurde han,
til sanitetskvinne-
va arbeidet vidare.
det verta ein stor
ndet.

ad streka under at
blvgløymande kjær-
ar vore drivkrafta
det og som har
il at arbeidet all-
framover. «Den

ein kan ha det er
re glad». Ynskte
re i arbeidet. Olav
nøristisk for kvin-
Bergliot Riste ta-
a. Vilde i all stille
menn som skulde
ten, men som pas-
medan kvinnene
u Tjensvoll takka
naste saknet var
få menn tilstades.
ootn og Evelyn As-
e kvelden sytt for

Men den vakre
k diverre for det
rbi» — sanitets-
borda hadde som
era svært mykje
Til slutt bad Syn-
at det måtte ver-
nd so ein i det
få nytta eitt av
nmera. Festlyden
yrt publikum, og
k rik fagning. —

Smøla, takka for
Volda Sanitetslag
re ein god vert.
od, oppdekninga
ervervinga fyrste-

(Over til side 3.)

langs reiseruta på Bjørkedalen,
Kiltsfjorden og i Folkestadbygda,
og i Volda sentrum vart det
flagga frå offentlege og kommune-
nale bygningar og hjå dei fleste
privatfolk (men diverre var
det ogso ved dette høve mange
nakne flaggstenger). Dessutan
var det reist flaggstenger på dei
vanlege stadene langs gatene, og
på ferjeplassen blakra det is-
landske og det norske flagget si-
de om side.

Etter planen skulde islendingane
vera på Folkestad kl. 19,30,
men då var dei framleis ein el-
ler annan stad ved Hornindals-
vatnet. Då bussen endeleg kom
steig dei 29 islendingane og den
norske ambassadøren i Reykja-
vik, Torgeir Andersen Rysst, ut,
og handhelsa på kvar einskild av
dei som var tilstades for å ta mot
dei. Form. i Sunnm. fril. Ungd.-
samlag, Ivar Grimstad og repr.
frå vertskapet i Nordfjord, var
og med bussen.

Ordf. Longva helsa gjeste-
ne velkomne. Han opplyste at
fylkesmannen som hadde sjuk-
domsforfall, hadde bede han
seia frå at han vona at han kunde
helsa gjestene seinare i vika.
Longva ynskte so velkomen til
fylket og til Volda, som var fyr-
ste kommuna dei kom til no. —
Han fortalde stutt om reiseruta
vidare, og tolka si eiga og folket
si glede over vitjinga av frendane
frå Island. Sterke band knyter
oss saman, sa han til slutt, og
det er mi tru at ferda gjenom
Sunnmøre vil gjera venskaps-
banda endå sterkare. Det er ei
glede å ta mot dykk, og eg von-
nar de vil finna glede av opp-
haldet i bygda vår, og på ferda
gjenom dei andre bygdene.

Sosialminister Valdimarsson
takka for gode velkomsoord. Med
same ferja skulde gå frå Folke-
stad tok islendingane hjarteleg
avskil med nordfjordingane, med
eit trifaldig hurra og med song.

Nordanvinden bles kaldt og
hustre, men himmelen var blå
og blank, og heile fjordlandskape-
t vart låg bada i raudleg
kveldsol, og etter kvart som vi
nærma oss bygdebyen var kom
konturane fram, — av hus, flagg,
båtar og bilar, av dei mange som
fyllte ferjeplassen, og av Volda
Gutemusikk, som hadde trassa
kulden i timevis, og som i sine
fikse uniformer og med sine 3—4
framifrå musikknummer storleg
imponerte gjestene. Og desse var
både glade og takksame for at
deira eige flagg stod planta på
norsk jord ved dette høvet. —

Stadvaldimarsson takka
for maten, med ein varm og
stemningsfull tale. Vi har alle
stader kjent oss som landsmenn,
sa han. Nordmennene ser ikkje
på oss som utlendingar. Det gjer
oss godt. Og det har vore røran-
de å sjå kor borna måla flagget
vårt på papir, og hengde det opp
til ære for oss. I Fjaler, der fyr-
ste landnåmsmannen kom frå,
hadde borna øvt inn fedrelands-
songen vår, og song han feilfritt.
Noko som vi aldri gløymer. — Og
so her i Volda! Folk møtte fram
som til eit kongeinntog, og gu-
temusikken gledde oss storleg. —
Det har so ofte vore sagt på den-
ne ferda at sambandet millom
dei to landa våre må verta bet-
re. Ingen ting tyder på noko an-
na. Denne ferda vert ugløyman-
de, og no ynskjer vi at det kan
ordnast slik, kanskje alt til neste
sumar, at det vert ei norsk
ferd til vårt land.

Toralv Rabben las islandsk ly-
rikk, omsett til nynorsk, og rek-
tor Kårstad minte om at to is-
lendingar hadde gått på Volda
Lærarskule, nemleg Helgi Val-
tysson og Olaf Olafson, og sku-
lane her stod opne for fleire ele-
var frå frendefolket.

Det vart sunge to songar ved
bordet: «O, Gud vors land» og
«Å leva det er å elska». Og pra-
tinen gjekk livleg til ut i dei små
timar. Klokka vart 1,30 før ein
braut opp.

Nye tilskotsreglar kjem Øyraskulen tilgode.

Fylkestinget har vedteke nye
reglar om tilskot til nye skule-
bygg. Det vil koma store og dyre
folkeskular til gode. Nyordninga
er: 2/3 fylkestilskot av dei fyr-
ste 100 000 kr., 1/2 av dei neste
250 000 kr. og 1/3 av dei neste
250 000 kr. Reglane gjeld frå 1.
juli i år.

Då saka var fyre i fylkestin-
get sa skuledirektøren at det
framleis trengst 50—60 nye sku-
lehus i fylket, og han rekna
med 15—20 byggeløyve årleg.
Han la til at sume av dei nye
skulane som skal reisast i dei
fyrste åra vert store, og vil kos-
ta mykje. Det gjeld m. a. Øyra-
skulen i Volda, Holstad skule på
Hareid og nyeskulen i Spjelka-
vik.